

Преглед инструмената заштите од девизног ризика у Србији

Бранислав Зороја,

директор Одељења за политику курса динара и домаће девизно тржиште,
Сектор за послове монетарног система и политике, Народна банка Србије

Београд, 20. јула 2010.

Припремљено за Конференцију “Заштита од девизног ризика”

САДРЖАЈ:

- i. Потреба заштите од девизног ризика**
- ii. Стандардна понуда инструмената заштите**
- iii. Термински курс**
- iv. Класична и покривена куповина девиза**
- v. Своп трансакције девиза**
- vi. Препоруке**

I. Потреба заштите од ризика промене девизног курса

- У кратком року кретање девизног курса је непредвидиво;
- У пословању са различитим валутама, непредузимање заштите од ризика промене девизног курса, значи свесно прихватање могућности губитка од курсних разлика.
- Унапред познат (термински) курс у будућности доноси:
 - Извесност,
 - Сигурније планирање,
 - Стабилност.
- Могућности заштите од девизног ризика постоје: упознајмо их, користимо и унапредимо.

II. Стандардна понуда инструмената заштите (1/2)

Куповина девиза на термин

Продаја девиза на термин

Валутни
форварди

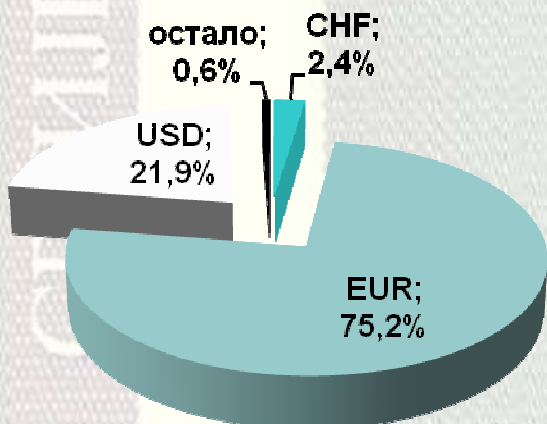
Куповина девиза на термин са покрићем

“Квази”
форварди

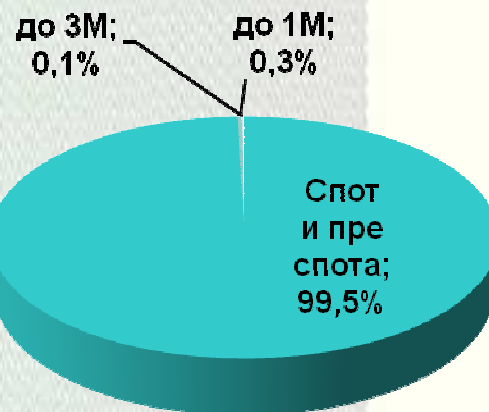
Девизне своп трансакције

II. Распоживи инструменти заштите – (2/2)

Валутна структура

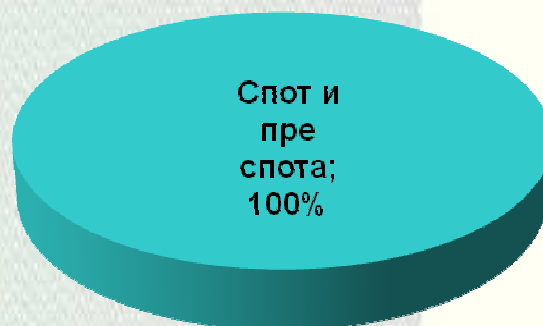
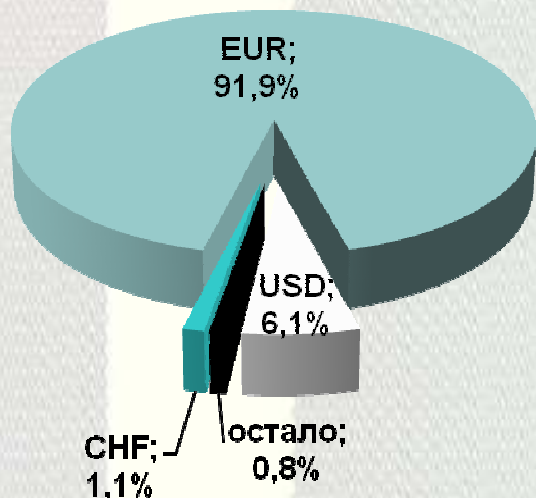

Рочна структура

КУПОВИНА ДЕВИЗА

од стране домаћих
предузећа
2009. год.

ПРОДАЈА ДЕВИЗА

од стране домаћих
предузећа
2009. год.

III. Термински курс - (1/3)

- Најчешће рачунска категорија,
- Каматни диференцијал на две валуте – паритет каматних стопа,
- Вредност валуте са нижом каматом у будућности увек виша,
- Термински курс није ствар предвиђања.

Формула

$$C_{T+d} = C_T \times \frac{1 + \kappa_2 \times d / 360}{1 + \kappa_1 \times d / 360}$$

C_T – тржишни курс на датум уговора

C_{T+d} – термински курс,

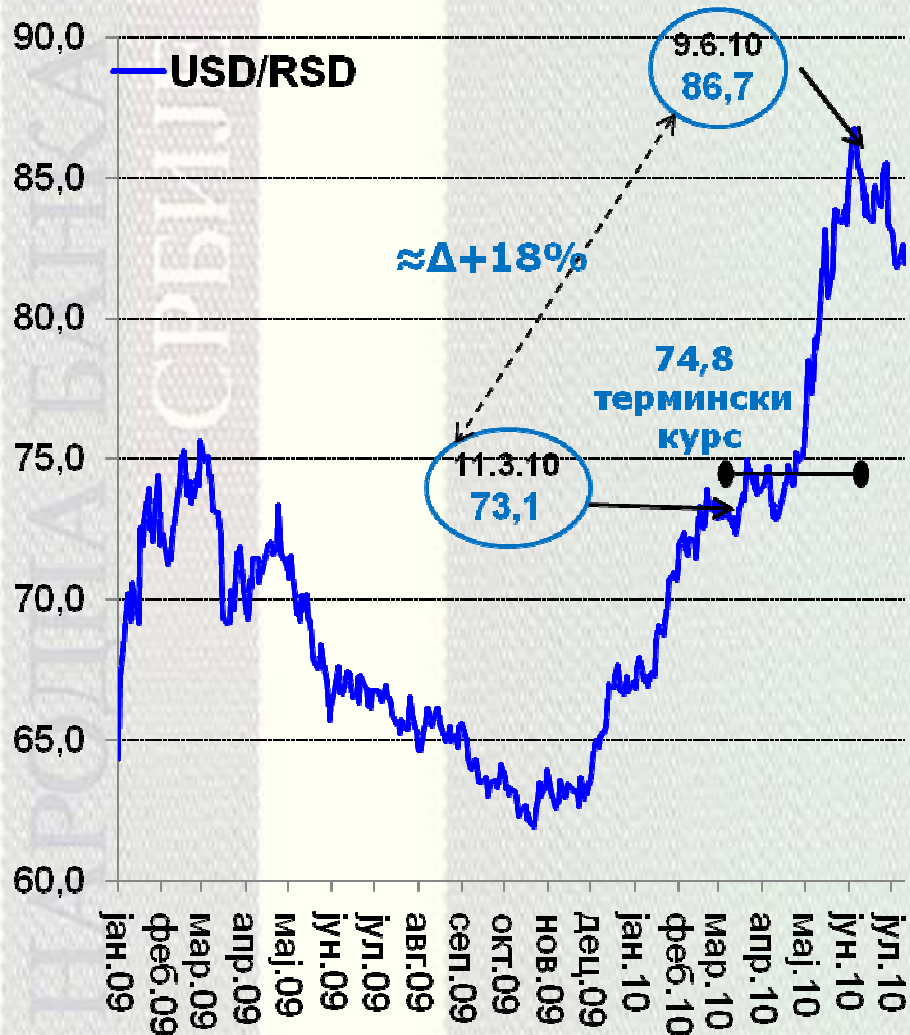
d – рочност трансакције,

κ_1 – год. каматна стопа на девизе у %,

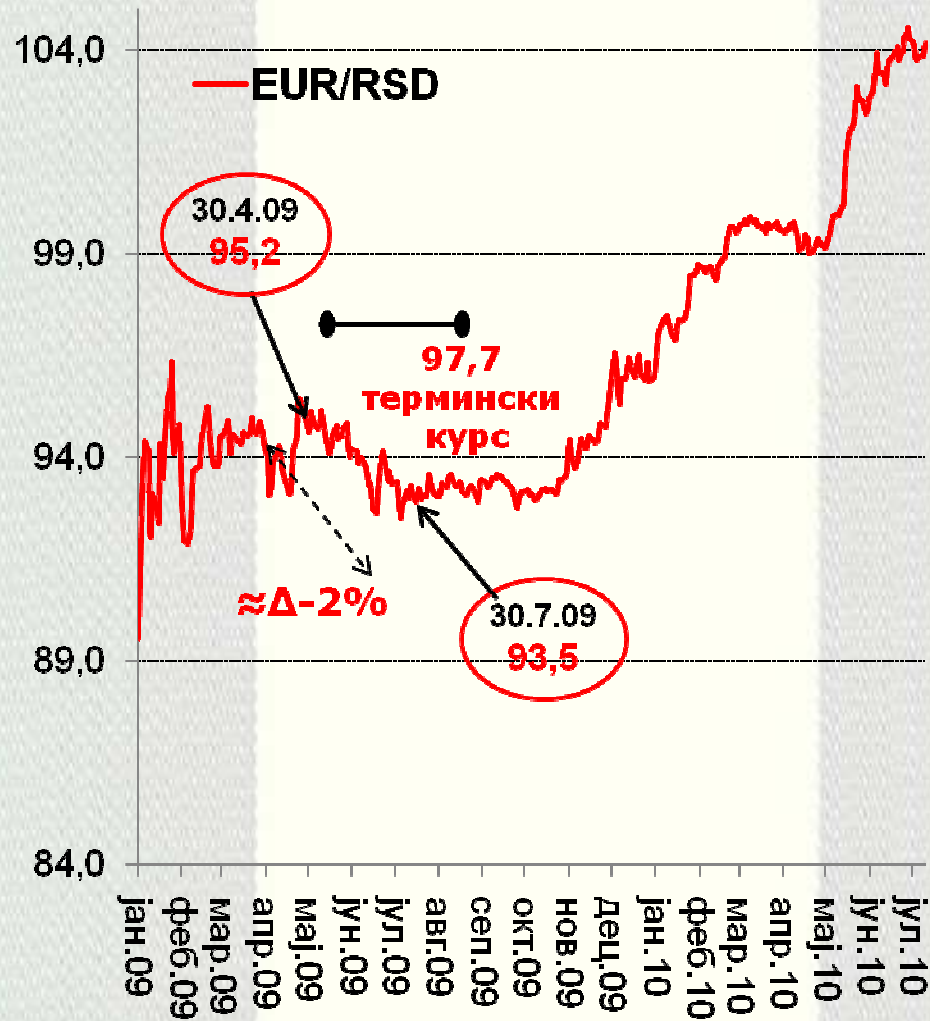
κ_2 – год. каматна стопа на динаре у %.

III. Термински курс - практични примери - (2/3)

Предузеће купује девизе на термин

Предузеће продаје девизе на термин

III. Термински курс - практични примери - (3/3)

Терминска куповина девиза

предмет: **УСД/РСД**
датум уговора: **11.3.10**
средњи УСД/РСД: **73,1**
рок: **3М (90 дан)**
каматне стопе: 0,3% 3М УСД LIBOR
9,5% рефер. НБС

термински курс
УСД/РСД (формула): **74,8**

средњи курс
датум доспећа : **86,7**

заштита по УСД: **11,9 динара**

Терминска продаја девиза

предмет: **ЕУР/РСД**
датум уговора: **30.4.09**
средњи ЕУР/РСД: **95,2**
рок: **3М (91 дан)**
каматне стопе: 1,4% 3М EURIBOR
11,5% рефер. НБС

термински курс
ЕУР/РСД (формула): **97,7**

средњи курс
датум доспећа : **93,5**

заштита по ЕУР: **4,2 динара**

IV. Класична & покривена куповина девиза

Класична куповина девиза

- Пренос обе валуте које су предмет уговора на датум извршења (термински датум),
- Предузеће слободно располаже својим средствима до момента извршења трансакције,
- Цена одређена на бази каматних стопа на девизе и динар.

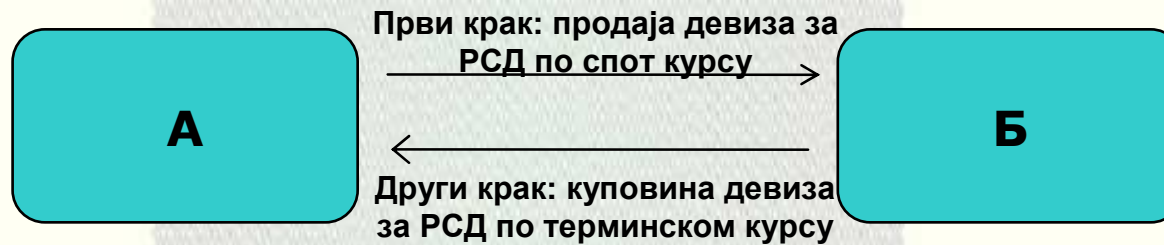
Покривена куповина девиза

- Предузеће обавезно да на датум уговора уплати целу или део динарске прозиввредности девиза.
- Банка избегла кредитни ризик,
- Цена трансакције обично повољнија него код класичне куповине девиза.

Каква је временска динамика прилива и одлива предузећа?

V. Своп трансакције девиза

- Куповина једне валуте за другу, уз обавезу да се о року обави трансакција супротног смера.

- Инструмент управљања ликвидности & заштите од курсног ризика,
- Термински курс рачуна се генерално на исти начин као и код девизних форвард трансакција.
- Активности НБС на међубанкарском своп тржишту.

VI. Препоруке

- Информисати се понуди код више банака и о оквирној цени заштите (линкови банака који нуде могућност заштите од девизног ризика – сајт НБС, калкулатор терминског курса),
- Погледати услове терминских трансакција код више банака;
- Обратити пажњу на цену покривених форварда (да ли се плаћа камата на депозит или не, у ком износу итд) и додатне трошкове који евентуално оптетећују трансакцију.
- Предложити нове инструменте заштите од ризика девизног курса који би одговорали предузећу,
- Изнети све потешкоће или проблеме при закључивању ових трансакција (пословним банкама, НБС...)

Хвала на пажњи.

20. јул, 2010. године